

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

V podzimních měsících roku 2003 pokračovaly po přerušení terénní úpravy v prostoru terasy pod hradní kaplí. Již v roce 2001 byl odstraněn násyp o síle 0,50-1,80 m vzniklý při některé z pozdějších rekonstrukcí hradu (přestavba 1886 až 20. léta 20. století, 1930-1938), a to až na úroveň svažující se valounové dlažby. Ze záspy pochází mj. soubor renesančních kachlů s reliéfní výzdobou, pokrytých zelenou i vícebarevnou glazurou. Tento materiál je zajímavý i tím, že obsahuje také jedince vyrobené za stejné formy jako kachle pocházející z výzkumů na území historického jádra Olomouce.

Projekt na odvlhčení zdiva severního křídla předhradí si vyžádal v roce 2003 další výkopové práce na terase pod kaplí v roce 2003. Podél zdiva budovy předhradí byl snížen terén až do vzdálenosti 1,53 m od budovy (obr. 43). Bylo zjištěno, že i pod valounovou dlažbou se nachází násyp obdobného charakteru jako nad ní. Kromě značného množství zlomků břidlice (střešní krytina) obsahoval novověkou a subrecentní keramiku od 19./20. století, jakož i nahodilé zlomky rezné „krupičkové“ keramiky 14. století. Rovněž zde byl zaznamenán výskyt zlomků renesančních glazovaných kachlů se stejnými motivy jako v sezóně 2001.

Ve zkoumaném prostoru bylo odkryto torzo kamenné zdi (k. 907) široké 1,001,20 m, vedoucí ve směru SV-JZ. Jako pojivo byla užita poměrně kvalitní malta. I když byla zeď již v minulosti značně poškozená, byl zachován úsek vedoucí ke zdi budovy předhradí, na kterou se napojoval. Zeď 907 tvořila s vnější severní zdí předhradí (k. 905 a 906) jeden celek. Lze proto usuzovat, že byla vystavěna nejpozději v letech 1532-

1536, kdy vzniklo i předhradí. Patrně jde o parkánovou hradbu, využívanou před přestavbou hradu v 16. století. Bližší datování situace ve zkoumaném prostoru bylo znemožněno novodobými úpravami, výše zmiňovaný zásep terasy zde ležel přímo na skalním podloží.

Hana Dehnerová, NPÚ ÚOP v Olomouci

Literatura

Dehnerová, H. – Michna, P. 2002: Přehledy archeologických výzkumů – Areál hradu Šternberka, in: Státní památkový ústav v Olomouci. Výroční zpráva 2001, Olomouc, 86.

Sedláčková, H. (ed.) 1998: Renesanční Olomouc v archeologických nálezech. Sklo, slavnostní keramika a kachle. Archeologické výzkumy Památkového ústavu v Olomouci 1973-1996. – Renaissance Olomouc in archeological Finds. Glass, Festitive Ceramics and Tiles. Archeological Research of the Institute of Landmark Conservation in Olomouc 1973-1996. Olomouc.

Resumé

Šternberk (Kat. Šternberk Bez. Olomouc), Burg Šternberk, Parzelle Nr. 92. Hochmittelalter, Neuzeit. Burg. Rettungsgrabung.

TOPOLANY (okr. Olomouc)

„Za Pořežínem“. Novověk. Vojenský tábor. Ověřovací výzkum.

Leteckým snímkováním byly dne 26. 6. 2003 v blízkosti letiště v Olomouci-Neředíně na katastru obce Topolany zjištěny růstové příznaky tupouhlého nároží příkopu vojenského tábora. Lokalita se rozkládá na mírném svahu obráceném k SV do údolí Křelovského potoka s nadmořskou výškou 240-249 m a lze ji identifikovat v mapě MZ 1:10 000, list 24-22-18, v souřadnicích Z s.č.:J s.č. – 443 mm : 178 mm.

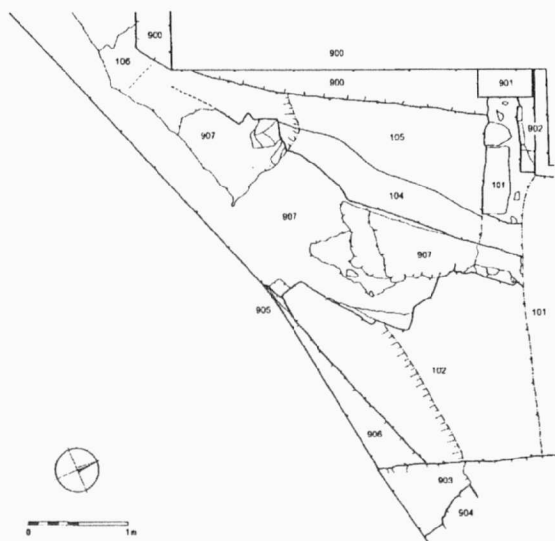
Díky vhodným klimatickým podmínkám bylo možné nalezený útvar identifikovat přímo v terénu a provizorně jej zaměřit. Dne 24. 10. 2003 byla pomocí stroje provedena sondáž potvrzující přítomnost příkopu. V sondě byl dokumentován řez příkopem lichoběžníkovitého tvaru s rozměry 4,1 x 1,4 m.

Příkop můžeme interpretovat jako polní opevnění vojenského tábora, který prozatím nelze blíže ztotožnit s konkrétním tažením, jichž se v okolí Olomouce v 17.-19. století uskutečnilo několik. Snad mohlo jít o součást obranného postavení pruské armády vybudovaného při obléhání města Olomouce v květnu roku 1758. Toto polní opevnění zabezpečovalo tyl obléhacího sboru polního maršála Keitha a bylo rozloženo na levém břehu řeky Moravy na spojnicích Horka – Křelov – Neředín – Slavonín – Nemilany.

Marek Kalábek, AC Olomouc

Resumé

Topolany (Bez. Olomouc), „Za Pořežínem“, Neuzeit – 17.-19. Jh. Militärische Anlage. Vorläufige Sondage.

Obr. 51. Šternberk, hrad, terasa pod kaplí. Celková situace plochy zkoumané v r. 2003; 900 = hradní kaple, 901, 902 = pilíře kaple, 903 = parkánová hradba, 904 = recentní odvlhčovací zídka, 905, 906 = předzáklad a zdivo severního křídla předhradí, 907 = nově odkryté lomové zdivo; 106 = skalní podloží.

Gesamtansicht der in 2003 freigelegten Fläche. 900, 901, 902 – Burgkapelle, 903 – Zwingermauer, 904 – rezente Abwässerungsmauer, 905, 906 – Mauer des Nordflügels der Vorburg, 907 – neu entdecktes Mauerwerk, 106 – felsiger Untergrund.